

## Экономические науки/1. Банки и банковская система

**Павленко Ю.О.**

*Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи  
Національного банку України», Україна*

### **Удосконалення оподаткування банків в Україні**

Традиційно податкове навантаження в країнах з ринковою економікою розглядається як важливий фактор впливу на розвиток певних галузей економіки. Податкове навантаження для банку є центральним показником в системі податкового менеджменту перш за все з точки зору таких його функцій, як податкове планування та податковий аналіз, оскільки впливає на прийняття управлінських рішень та ефективність діяльності банку. Але слід враховувати, що банки відіграють роль посередника в розподілі грошових коштів у межах економічної системи. Тому на макrorівні державне регулювання оподаткування банків має особливе значення, оскільки обрання певної стратегії обумовлює тенденції в розвитку інших галузей. Саме тому ми вважаємо, що необхідно на законодавчому рівні закріпити специфіку оподаткування банківських установ, яка б сприяла ефективному виконанню банківською системою своєї інвестиційної функції.

Переважаючий обсяг дій щодо податкового обліку в банку на сьогодні пов'язаний з визначенням суми податку на прибуток. Банки сплачують цей податок за загальною ставкою. Відзначимо, що за останнє десятиліття розмір цієї ставки було знижено майже вдвічі, що свідчить про поступове зниження податкового навантаження на суб'єктів господарювання, у тому числі й щодо банків.

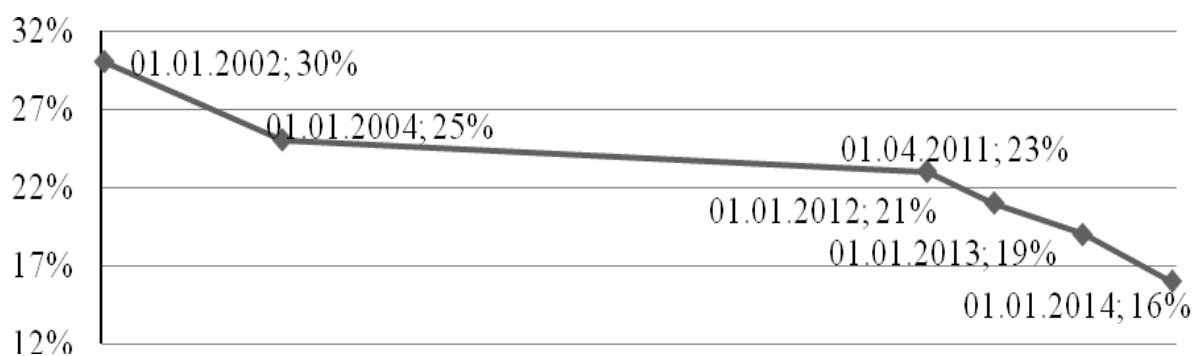


Рисунок 1 –Динаміка зміни ставки податку на прибуток банків в Україні з 2002 по 2014 роки, %.

Однак, такий підхід не можна вважати досконалим. Досить часто у науковій літературі з'являються пропозиції щодо зміни підходу до оподаткування банків. Л.А. Ключко та Я.Г. Підсосонна зазначають, що оскільки прибуток шляхом певних маніпуляцій можна відносно легко приховати (мінімізувати), то виникає необхідність пошуку інших об'єктів оподаткування банків. Зарубіжний досвід показує, що у його якості можуть виступати, наприклад, чисті або валові активи банку, оподаткування банківських витрат (при цьому, понаднормативні витрати пропонувалось оподатковувати за підвищеною ставкою), оподаткування дебетових банківських транзакцій, яке запроваджується з метою унеможливлення монополюю високих цін на них та обмеження зацікавленості фінансових інституцій у надмірно ризикованих капітальних вкладеннях [1].

Слід враховувати, що на сьогодні банки здійснюють кредитування реального сектору економіки на умовах дуже високих кредитних ставок. Така ситуація перешкоджає інтенсивному розвитку української економіки, тому потребує державного втручання. Примусити банки знижувати ставки по кредитах не можна, однак, можливе використання економічних методів, зокрема податкового стимулювання.

Саме тому, на нашу думку, використання нових підходів до оподаткування банківської діяльності має відбуватися з урахуванням державних інтересів. Наприклад, можливе застосування диференційованої

ставки на прибуток для банків, які системно спрямовують прибуток на кредитування суб'єктів господарювання та сприяють таким чином розвитку економіки. У подальшому, за умови збереження конкуренції на ринку банківських послуг, це може призвести до певного зниження ставок за кредитами.

Ефективність такого методу пов'язується з чіткістю встановлення необхідних показників: частки кредитного портфелю, що пов'язана з кредитуванням визначених галузей та частки спрямованого на такі цілі прибутку.

Таким чином, застосування диференційованої ставки щодо податку на прибуток для банків, які спрямовують свої ресурси на кредитування суб'єктів реального сектору економіки, зокрема, сільськогосподарських підприємств, слід розглядати як потенційну можливість стимулювання банківських установ до кредитування суб'єктів господарювання в окремих галузях на вигідніших умовах.

#### Література:

1. Клоско Л.А., Підсосонна Я.Г. Оподаткування банківської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2012. – Випуск 1(12). Частина II. - С. 55-63